

H.C. Andersen - Digter
død og begravet -
Før/efter materiale

Københavns
Stadsarkiv

11 Aug.
Hans Christian
Bopæl J. Høbbendrup 4. død d. 4 Aug.
værelst
til Frelses Hæere
Litra. C. 100:.....

ens Gravning
erordentlig Dybt
Ligvogn
Ligberer
Capel. . . .
Kirkens Afb
Gravene
Klokkere
Afgift

H.C. Andersen – Digter død og begravet

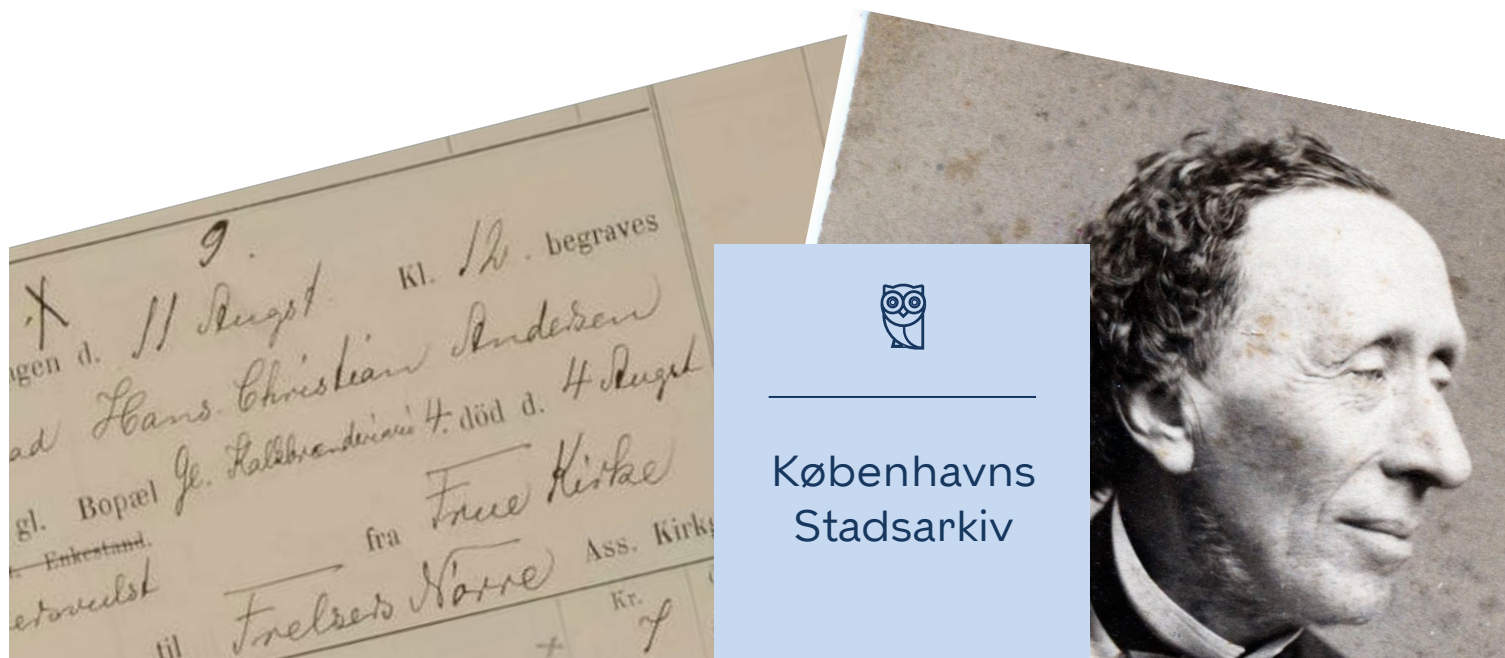
Lærervejledning og elevopgaver

Vi glæder os til at tage imod jer på Københavns Stadsarkiv til forløbet *H.C. Andersen – Digter død og begravet*. Besøget indeholder to dele: Den ene del foregår i arkivets magasin, hvor eleverne, vha. politiets mandtalslister undersøger nogle af de adresser i København, hvor H.C. Andersen boede i de sidste år af sit liv. Den anden del foregår på arkivets læsesal, hvor eleverne undersøger H.C. Andersens begravelsesprotokol. Begravelsesprotokoller er fortegnelser og registreringer over begravelser på københavnske kirkegårde.

Formålet med forløbet er, at eleverne skal gøre sig erfaringer med at undersøge personregistreringer som kilde. I undersøgelsen af H.C. Andersens personregistreringer er det hensigten, at elevernes kendskab til digteren får endnu en dimension. Måske har de set statuer og monumenter af ham rundt i byen, der har til formål at ære H.C. Andersen. Men ved at undersøge hans personregistreringer bliver han også til en almindelig københavnere. I arbejdet med en kendt person er det nærliggende at undersøge og sammenholde monumenternes og personregistreringernes oplysninger. Hvorfor er disse kilder skabt og hvilken funktion tjener de? I lærervejledningen finder du forslag til opgaver, som I kan arbejde med på skolen før og efter arkivbesøget. Materialet er fleksibelt og som lærer kan du frit vælge at arbejde med materialet i sin helhed eller vælge enkelte aktiviteter ud.

Læringsmål

- Eleverne har kendskab til historiske kilder og deres funktion.
- Eleverne har kendskab til skrevne kilder og fysiske monumenter og de informationer de formidler.
- Eleverne kan undersøge, fortolke og bearbejde enkle kilder og formidle historisk viden.

Lærervejledning og elevopgaver – Hvad er et arkiv og hvad bruger man det til?

Opgaverne har til formål at styrke elevernes kendskab til arkivet og kvalificere deres kilderefleksioner.

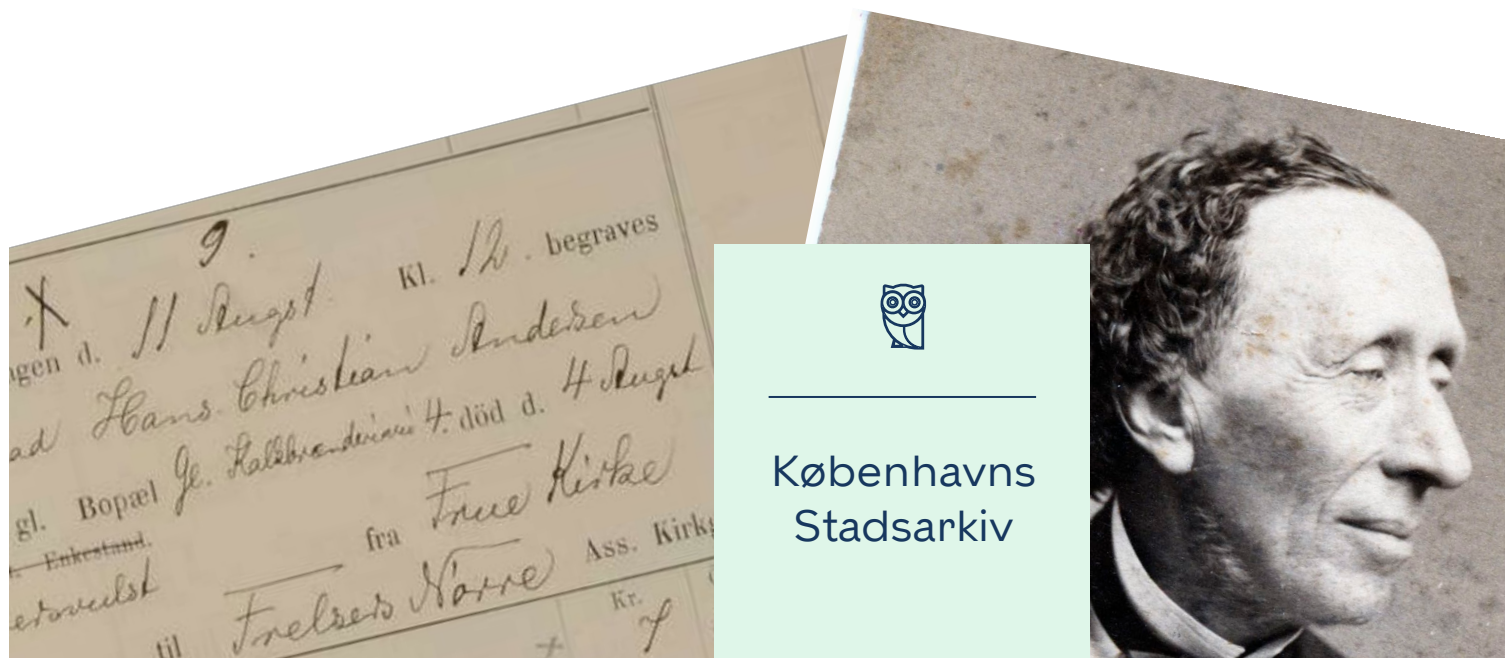
Læreren kan frit vælge, hvorvidt eleverne skal arbejde med opgaverne mundtligt eller skriftligt.

Elevopgaver:

- Lav en brainstorm over ordet "kilder". Hvad kommer I til at tænke på? Hvad er det?
- Se filmen om Københavns Stadsarkiv på arkivets hjemmeside: [Film om arkivet for skoleelever - Københavns Stadsarkiv \(kbharkiv.dk\)](http://kbharkiv.dk)
- Hvad tror du, arkivet er for et sted? Hvad er det første du kommer til at tænke på?
- Hvorfor tror du man har et arkiv? Hvad bliver det brugt til?
- Hvad synes du er vigtigt at gemme for at fortælle om den tid, du lever i?

Efterfølgende kan eleverne arbejde med følgende gruppeopgave:

- Hver gruppe får udleveret et tema: skolehistorie, fritidshistorie, børnehistorie, osv. Eleverne laver en liste til deres temaer, hvor de skriver hvilke kilder de tror kan fortælle om de forskellige temaer.
- Hvad synes du er vigtigt at gemme om dig for at fortælle din historie?
- Fælles opsamling.

Føropgave:

Hvad fortæller H.C. Andersens gravsten?

Lærervejledning:

Inden eleverne går i gang med at undersøge gravstenen, kan læreren facilitere en dialog i klassen, der tager udgangspunkt i elevernes forhåndsviden om begravelser, grave og lignende. Hvad er en grav? Hvorfor har vi grave og kirkegårde?

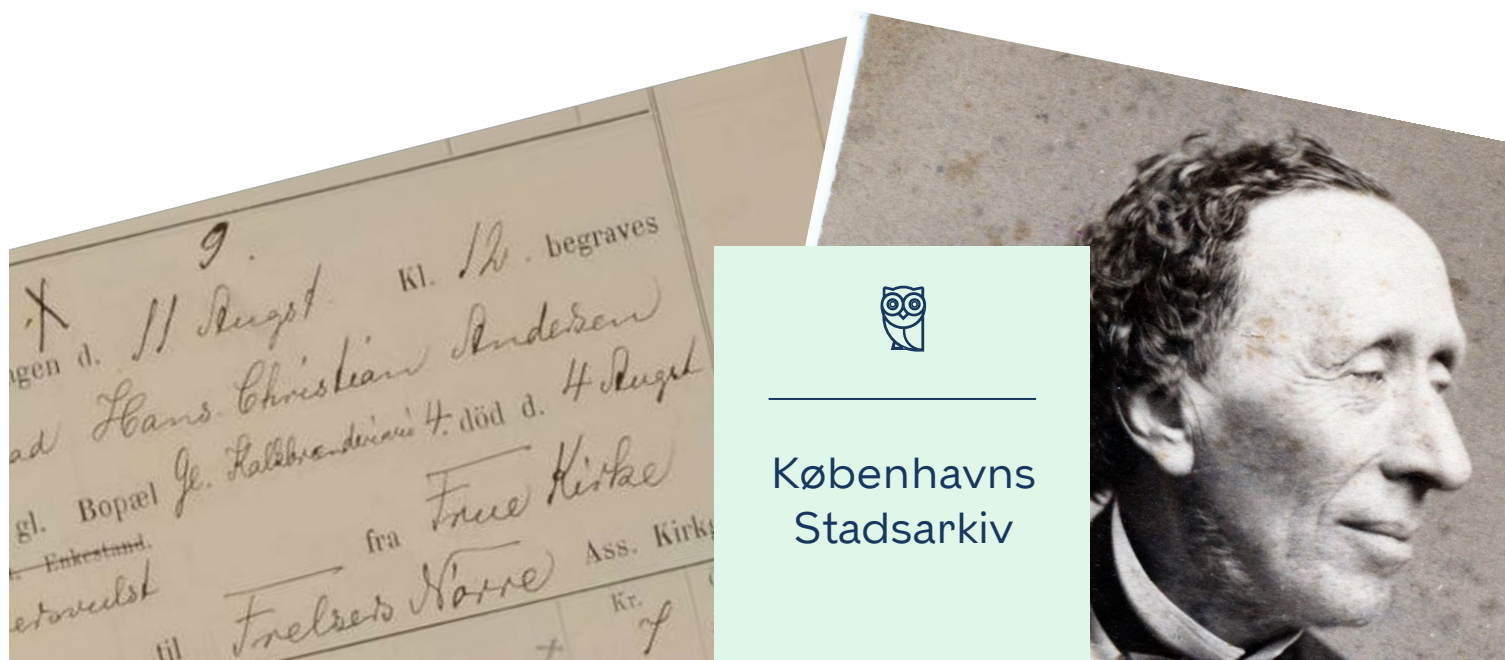
Eleverne undersøger oplysningerne fra gravstenen. Hensigten er, at de bliver bevidste om, hvad gravstenen fortæller om H.C. Andersen og hvad den ikke fortæller og hvorfor. Undersøgelsen kan tage udgangspunkt i disse spørgsmål:

- Hvad får vi at vide om H.C. Andersen på gravstenen?
- Hvad får vi ikke at vide om H.C. Andersen på gravstenen? Hvorfor tror I, vi ikke får det at vide?
- Tror I denne gravsten, er anderledes end andre gravstene? Hvorfor?
- Hvorfor har man sat denne gravsten? Hvordan vil man gerne huske H.C. Andersen?

Efter eleverne har undersøgt gravstenen skal de bruge nogle af de oplysninger de ikke fik til at formulere nogle spørgsmål. Fx: "Hvor blev H.C. Andersen født?", "Hvad døde han af?", "Var han gift?" osv.

Spørgsmålene kan bruges i en klassesamtale om hvilke kilder man kunne bruge for at få svar på deres spørgsmål.

OBS: eleverne skal gemme deres spørgsmål til efter forløbet på arkivet.

Føropgave:
Hvad fortæller H.C. Andersens gravsten?

DIGTEREN

HANS CHRISTIAN
ANDERSEN

F. 2DE APRIL 1805,

D. 4DE AUGUST 1875.

DEN SJÆL, GUD I SIT BILLEDE HAR SKABT,
ER UFORKRÆNKELIG, KAN EI GAAE TABT.
VORT JORDLIV HER ER EVIGHEDENS FRØ,
VORT LEGEM DØER, MEN SJÆLEN KAN EI DØ.
H. C. A.

Føropgave:

Hvad fortæller H.C. Andersens adresser?

Lærervejledning

På arkivet skal eleverne undersøge nogle af de adresser, H.C. Andersen boede på i København i de sidste år af sit liv vha. politiets mandtalslister.

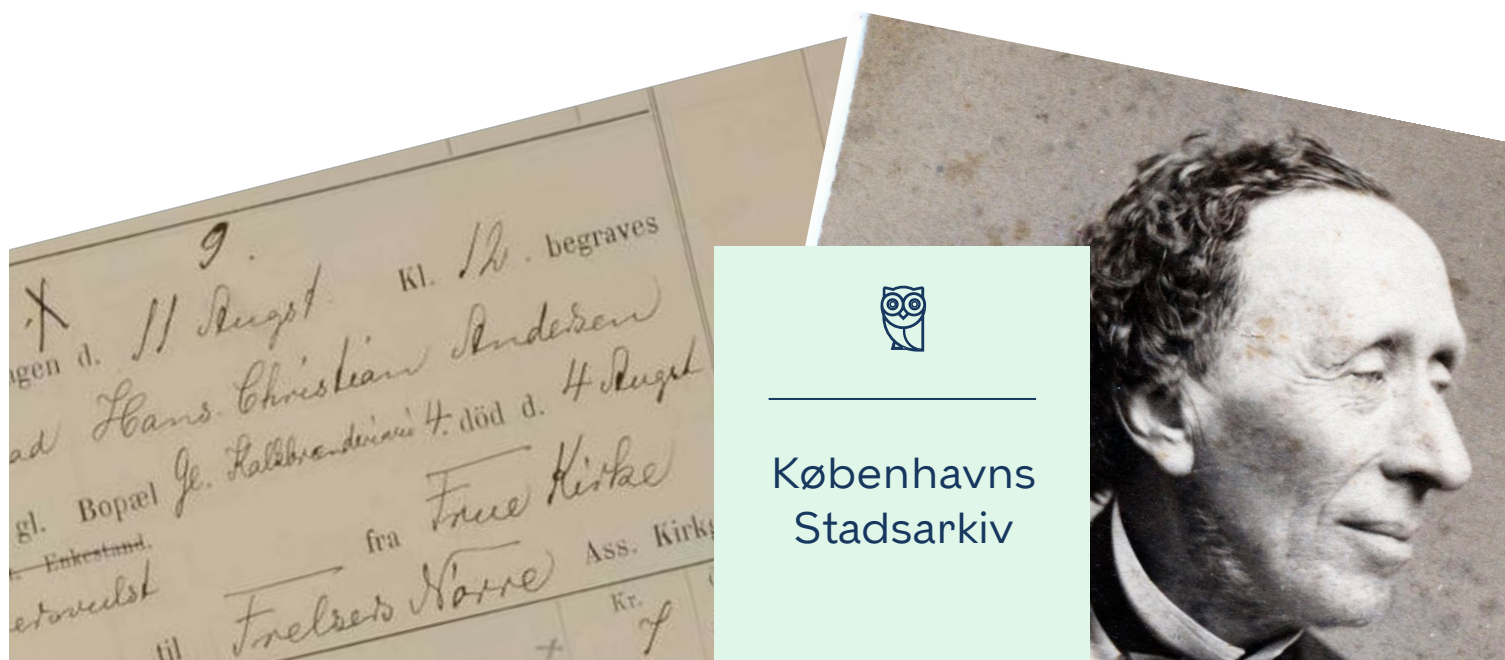
Undersøgelsen har både til hensigt at give eleverne et indblik i de kvarterer han boede i samt give dem en forståelse af personregistreringer som kildemateriale. Nedenfor er der en kort introduktion til politiets mandtal.

På næste side er der arbejdsopgøvelser, der kan styrke elevernes for forståelse ift. personregistreringer. Spørgsmålene kan både besvares i plenum, individuelt eller i mindre grupper. Foruden spørgsmålene er der links til fotos af de kvarterer H.C. Andersen boede i, i 1870'erne. Som forberedelse kan eleverne undersøge kvartererne vha. fotos med tilhørende arbejdsopgøvelser.

Om politiets mandtalslister

Inden folkeregisterkort og CPR-systemet så dagens lys, brugte politiet bl.a. mandtalslister til at holde øje med Københavns befolkning. Mandtalslisterne var inddelt efter adresse, og man kan derfor vha. disse personregistreringer finde oplysninger om de adresser og kvarterer, H.C. Andersen boede i. Mandtalslisterne indeholder følgende oplysninger:

- Navn
- Alder eller fødselsdato
- Fødested
- Stilling eller beskæftigelse
- Adresse

Føropgaver

Hvad fortæller H.C. Andersens adresser?

Elevopgaver

Arbejdsspørgsmål - personregistreringer

- Hvad tror du "personregistrering" er?
- Hvorfor personregistrerer man?
- Personregistrerer man i dag? Kan du nævne nogen eksempler?
- Hvad tror du personregistreringer kan fortælle om fortiden?

Undersøgelsesspørgsmål - Fotos fra H.C. Andersens adresser

Undersøg disse fotos. De er fra 1870'erne og stammer fra de kvarterer, hvor H.C. Andersen boede. Du kan bruge disse spørgsmål i din undersøgelse:

- Beskriv hvad du ser på billederne.
- Hvad tror du det var for nogle kvarterer? Hvorfor tror du det?
- Hvem tror du boede der?
- Hvorfor tror du, at H.C. Andersen gerne ville bo i de kvarterer?
- Find billeder af områderne fra i dag. Hvordan har de forandret sig og hvorfor tror du, de har forandret sig?

Højbro Plads 21:

Højbro Plads - kbh billeder.dk

Højbro Plads - kbh billeder.dk

Højbro Plads - kbh billeder.dk

Tordenskjoldsgade 17:

Tordenskjoldsgade 1 - kbh billeder.dk

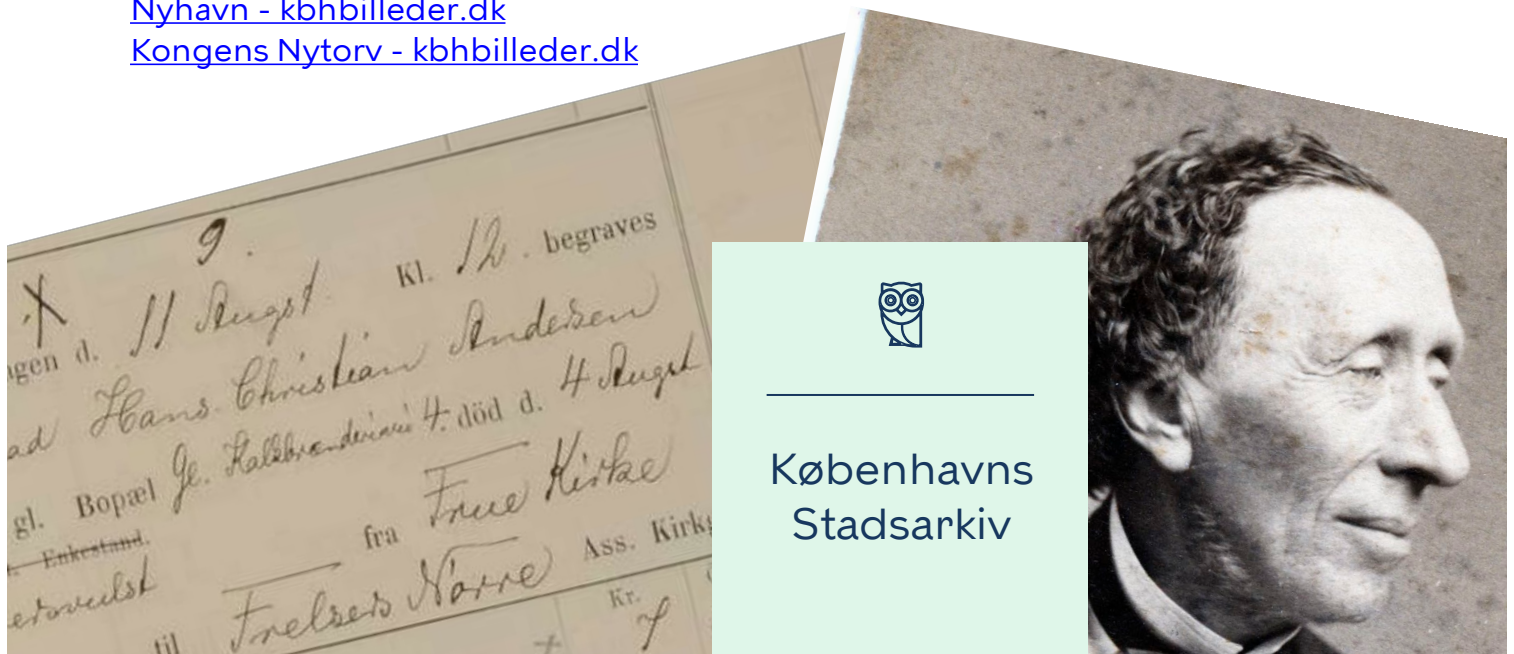
Holbergsgade 6, hjørnet af Tordenskjoldsgade - kbh billeder.dk

Nyhavn 18:

Nyhavn - kbh billeder.dk

Nyhavn - kbh billeder.dk

Kongens Nytorv - kbh billeder.dk

Efteropgaver

Begravelsesprotokol og mandtalslister

Lærervejledning

Begravelsesprotokol og monumenter

Som forberedelse til arkivbesøget har eleverne forberedt nogle spørgsmål, som informationerne på gravstenen ikke kunne besvare. Eleverne finder spørgsmålene frem og forsøger at besvare dem med den viden, de har fået i arbejdet med begravelsesprotokollen.

Arbejdet med begravelsesprotokollen kan være udgangspunkt for en dialog om monumenter som kildetype. Dialogen kan tage udgangspunkt i følgende spørgsmål:

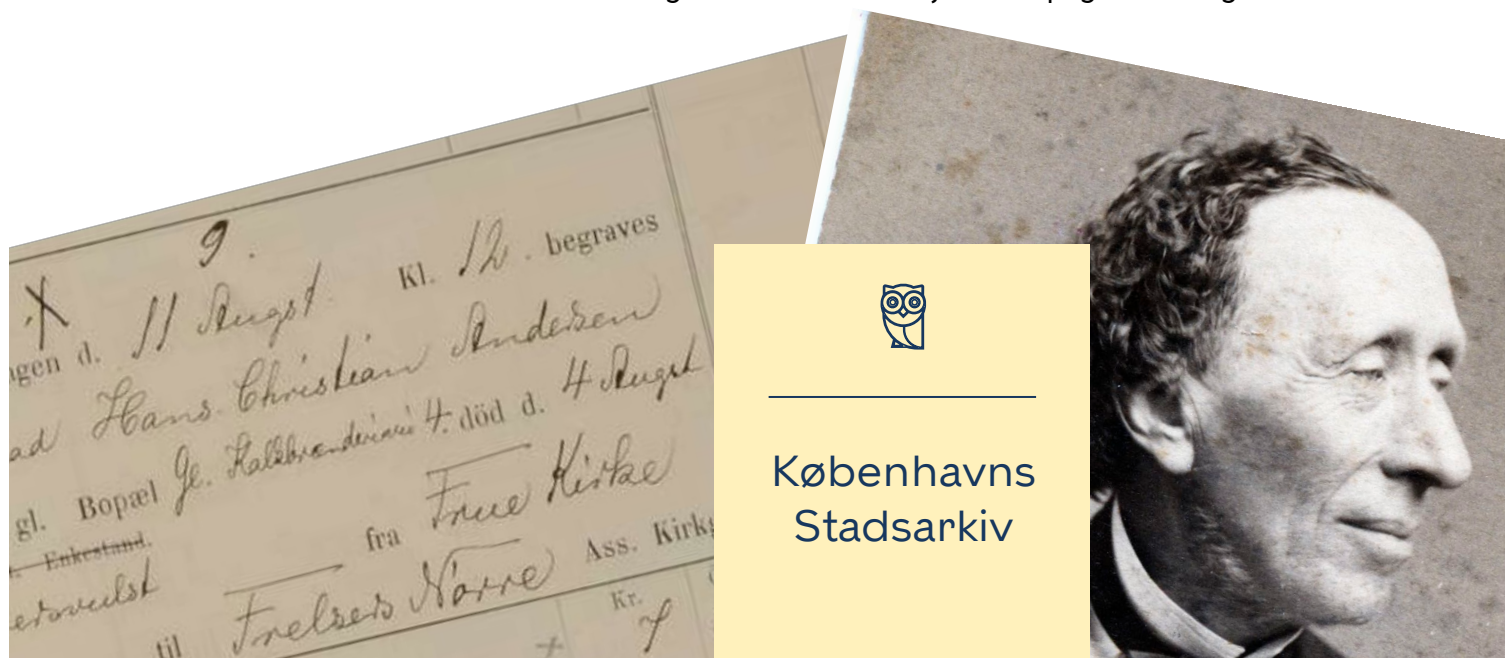
- Hvornår er monumenterne skabt? Har det nogen betydning?
- Hvorfor er de skabt?
- Hvad fortæller de? Er det forskelligt fra begravelsesprotokollen?
- Hvad skal man bruge hans begravelsesprotokol til, når man har så mange monumenter og statuer?

På næste side findes et skema, som eleverne kan bruge i arbejdet med begravelsesprotokol og monumenter.

Personregistreringer – H.C. Andersens adresser

Inden arkivbesøget har eleverne vha. fotos gjort sig tanker om, hvad der kendetegnede de kvarterer, H.C. Andersen boede i. Som opsamling på elevernes undersøgelse af mandtalslisterne på arkivet, faciliterer læreren en klassesamtale om hvad de har fundet ud af. Derefter skriver eleverne en samlet tekst om kvartererne, hvor de argumenterer for deres synspunkter. Alt efter klassetrin og niveau kan skriveøvelsen stilladseres vha. korte sætninger, som eleverne skal færdiggøre. Fx: "I/på Nyhavn/Højbro Plads/Tordenskjoldsgade var der mange...I dag er der...", "Jeg tror kvarteret har forandret sig fordi..." Eller "Jeg tror H.C. Andersen ville bo der, fordi..." osv.

Derudover kan de komme med bud på, hvordan de forskellige beboere i kvartererne har set ud. De kan fx tegne en etatsråd, tjenestepige eller lignende.

Efteropgaver

Begravelsesprotokol og mandtalslister

Lærervejledning

Eleverne udfylder nedenstående skema: Et til begravelsesprotokollen og et til monumenterne. Hensigten er at tydeliggøre forskellen på de to kildetyper for eleverne, og dermed aktivere deres refleksion over hvad der formidles, hvorfor og hvordan.

Kilde: Hvilken type kilde er det?	
Navn/årstal: Hvem har skabt kilden og hvornår? Hvad ved vi om kildens afsender?	
• Hvilken hændelse/begivenhed fortæller kilden om?	
• Hvorfor tror du kilden er skabt?	

